

Fény derül az inváziós poloskákra

Napjainkban drámaian növekszik az idegenhonos fajok száma az egész világon, így Közép-Európában is. Ezek a fajok nem őshonosak nálunk, ám a rendkívül fokozott globalizáció következtében, az elmúlt évtizedek közlekedési, kereskedelmi, áruszállítási gyakorlata miatt számos állatfaj került hozzánk messzi tájakról. Az egyik legújabb jövevény az ázsiai márványospoloska (*Halyomorpha halys*), ami immáron 10 éve akadálytalanul terjed hazánkban. Az ELKH Ökológiai Kutatóközpont és a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem munkatársai arra keresték a választ, hogy az ázsiai márványospoloska összetett szeme mely spektrális tartományokra a legérzékenyebb és milyen hullámhosszak a legvonzóbbak e faj számára.

A legfajgazdagabb osztály a rovaroké aminek képviselői az egész Földet meghódították: világszerte találkozhatunk a kisebb-nagyobb bogarakkal, legyekkel, darazsakkal, a gyakran színpompás éjjeli és nappali lepkékkel, a vízpartokat őrző szitakötőkkel. Nem meglepő tehát, hogy az inváziós fajok jelentős része is közülük kerül ki, mivel kistermetűek, jól alkalmazkodnak, és igen szaporák. A rovarok közül is a poloskák (Heteroptera) az a csoport, ahonnan a legtöbb inváziós faj ismert. Az **ágyi poloska** (*Cimex lactarius*) az évszázadok alatt minden országba eljutott, és az ember fő külső élősködőjévé vált szerte a világon. Közel 50 éve jelent meg hazánkban a platánfákat szívogató **platán-csipkés poloska** (*Corythucha ciliata*), amelyet a platán levelein, illetve a platánfák kérge alatt bárki megtalálhat. Az elmúlt 30 évben kiugróan felgyorsult az inváziós poloskák terjedése. 2000-ben jelent meg nálunk a zöld **vándorpoloska** (*Nezara viridula*), amely világszerte komoly növénykártévőnek számít, és idehaza is jelentős problémákat okoz a gyümölcsösökben és zöldségeskertekben – legfőképp a paradicsomon. 2004 óta megállíthatatlanul terjed nálunk a nyugati levéllábú-poloska (*Leptoglossus occidentalis*), amely a tujákat és a fenyőket pusztítja, igen gyakran repül be épületekbe is.

A legveszedelmesebb, és egyik legújabb jövevény az ázsiai **márványospoloska** (*Halyomorpha halys*), amely 2013-as első hazai észlelése óta akadálytalanul terjed. Megjelenése és bűze zavarja az embereket, táplálkozása során megszúrja, és élvezhetetlenné teszi a gyümölcsöket és a zöldségeket. Gyakran a zöld vándorpoloskával együtt jelentkezik, óriási egyedszámban képes fellépni. Hazánkban 2019 és 2020 őszén voltak igen komoly, a lakosságot bosszantó “poloskarajzások”, ám 2021-ben is tömeges volt a megjelenésük.

Az említetteken túl közel 20 egyéb idegenhonos poloskafaj ismert hazánkból, előfordulásuknak közvetlenül vagy közvetetten köze van a modern emberi civilizációhoz.

A kutatók az ázsiai márványospoloska összetett szemeinek spektrális érzékenységét vizsgálták elektroretinográfiával, továbbá azt kutatták, hogy melyek azok a spektrális tartományok, amelyek jobban, és melyek azok, amelyek kevésbé vonzóak e címerespoloskák számára.

„Mérési eredményeink arra utalnak, hogy az ázsiai márványospoloska fotoreceptorkészletét alapvetően kétféle típusú, egy zöld- és egy ultraibolyaérzékeny receptortípus alkotja.” – mondja Egri Ádám, a *Journal of Pest Science* rangos folyóiratban megjelent tanulmány első szerzője.

Egy ilyen fotoreceptorkészlet már lehetővé tesz némi színlátást, ami jó eséllyel segíthet a poloskáknak a zöldségek és gyümölcsök vizuális úton történő megtalálásában. A színlátás egyébként kifejezetten elterjedt a rovarvilágban, például méhek, bizonyos szentjánosbogarak, szenderek mind rendelkeznek e képességgel, csak hogy néhány példát említsünk.

A vizsgálatok során arra is fény derült, hogy miként függ az ázsiai márványospoloska fényhez való

vonzódása a fény hullámhosszától. Az valószínűleg sokunk számára ismert, hogy ezek a rovarok vonzódnak a fényhez, hiszen főleg ősszel, amikor a telelőhelyet kereső egyedek rejtekhelyet keresnek, előszeretettel repülnek be lakások és házak ablakain alkonyatkor, amikor már égetjük a lámpát.

„Kísérleteinkből kiderült, hogy ezek a poloskák annál nagyobb vonzalmat éreznek a fény iránt, minél kisebb a fény hullámhossza” – mondja Mészáros Ádám PhD hallgató.

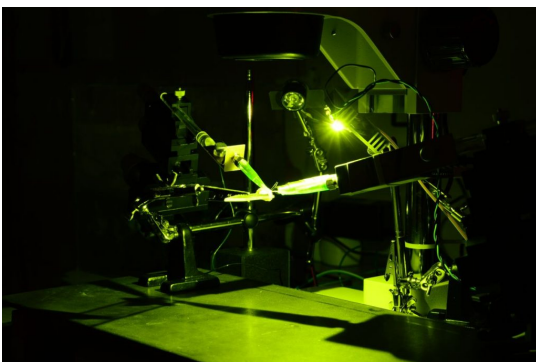
Más szóval az emberi szem számára pirosas, sárgás fények a legkevésbé, míg a kék és ultraibolya fények a leginkább vonzóak e rovarok számára. Ebből következik, hogy a rövidebb hullámhosszokban gazdag hideg fehér fényű lámpák vonzóbbak a poloskák számára, mint a meleg fehér fényűek, amikben inkább a spektrum hosszabb hullámhosszú komponensei dominálnak. Érdeemes lehet tehát inkább meleg fényű lámpákat használni otthonunkban, ha csökkenteni szeretnénk a poloskák (és más rovarok) által okozott kellemetlenségeket.

Sajtókapcsolat:

- Draskóczy Eszter, kommunikációs vezető
- draskoczy.eszter@ecolres.hu

© Fotó: Kriska György
Ázsiai márványospoloska.

© Fotó: Egri Ádám
Hangulatkép az elektroretinográfiai mérésről.

Eredeti tartalom: Ökológiai Kutatóközpont

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/5064/feny-derul-az-invazios-poloskakra/>